

Demográfiai különbségek és eltérő élőhelyhasználat két együttesen előforduló *Maculinea nausithous* és *Maculinea teleius* populációban

Patalenszki Adrienn¹ - Kőrösi Ádám² - Ambrus András³ – Csősz Sándor² - Szindekovics Ágnes⁴

¹ Debreceni Egyetem, Természetvédelmi, Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék

² MTA–ELTE–MTM Ökológiai Kutatócsoport

³ Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság

⁴ Pannon Egyetem, Georgikon Kar

BEVEZETÉS

HANGYABOGLÁRKÁK (*MACULINEA* SPP.):

- védett, kiemelkedő jelentőségű csoport (N2000, II. és IV. Függelék)
- ernyő-és indikátorfajok
- különleges, hangyákhoz kötődő életmód
- egyedülálló fejlődésmenet (lárvakor: *Myrmica* fajok obligát szociális parazitái)

KÉRDÉSEK

- A két *Maculinea* faj egyedeinek térbeli eloszlása összefügg-e hangyagazdáik eloszlásával?
- Milyen hatással van az élőhelykezelés a lepkék és hangyagazdáik előfordulására?
- Van-e különbség a két faj demográfiájában?

ANYAG ÉS MÓDSZER

- **HELYSZÍN:** Hidegség, Fertő-Hanság Nemzeti Park
- **IDŐTARTAM:** három év (2012: 8 nap, 2013: 30 nap, 2014: 15 nap)
- **MINTAVÉTEL:**
  - ❖ egyedi jelölés-visszafogás
  - ❖ fogások helyének meghatározása GPS-szel (2013, 2014-ben)
  - ❖ 24 kvadrátban (12 szegély, 12 belső terület, ill. 12 kaszált, 12 kaszálatlan) mintavételeztük a *Myrmica* hangyákat, kvadrátonként kilenc csalétekkel (2013-ban)
  - ❖ vérfű virágfejek számlálása a kvadrátokban
  - ❖ fogott lepkék számának meghatározása a hangya-kvadrátok 15 méteres körzetében (QGIS)

EREDMÉNYEK ÉS KONKLÚZIÓK

- A *M. teleius* túlélési rátája magasabb volt, mint a *M. nausithous*-é, de az egyes évek között nem volt nagy különbség.
- A nőstény lepkék túlélése mindkét faj esetén magasabb volt, mint a hímeké.
- A *M. teleius* esetében 2012-ben a túlélésben, 2013-ban a visszafogási valószínűségben időbeli mintázatot találtunk.

Év	Faj	Modell	Becsült (ϕ)		95% CI* alsó és felső határa		Becsült (p)		95% CI alsó és felső határa		N gross *		95% CI alsó és felső határa	
			hím	nőstény	hím	nőstény	hím	nőstény	hím	nőstény	hím	nőstény	hím	nőstény
2012	<i>Maculinea nausithous</i>	Phi(.)p(.)	0.53		0.32-0.72		0.45	0.58	0.16-0.79	0.21-0.88	147	82	57-238	41-122
	<i>Maculinea teleius</i>	Phi(t)p(.)		* 1			0.35		0.28-0.43		514	276	399-629	192-360
2013	<i>Maculinea nausithous</i>	Phi(g)p(g)	0.50	0.62	0.38-0.61	0.50-0.73	0.44	0.28	0.26-0.64	0.17-0.43	270	221	210-331	161-281
	<i>Maculinea teleius</i>	Phi(g)p(t)	0.64	0.70	0.58-0.68	0.63-0.77					1160	1023	1016-1303	887-1158
2014	<i>Maculinea nausithous</i>	Phi(.)p(.)	0.59		0.35-0.79		0.28		0.06-0.72		56	128	37-86	47-347
	<i>Maculinea teleius</i>	Phi(g)p(.)	0.62	0.74	0.52-0.71	0.67-0.80	0.29		0.21-0.38		364	409	255-472	310-508

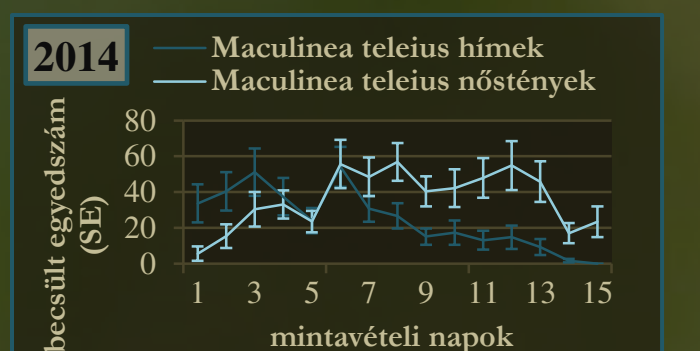
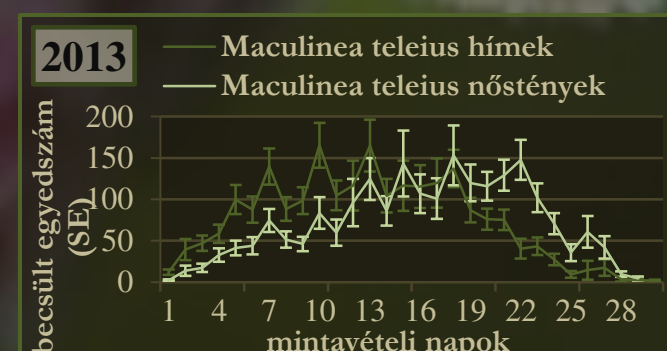
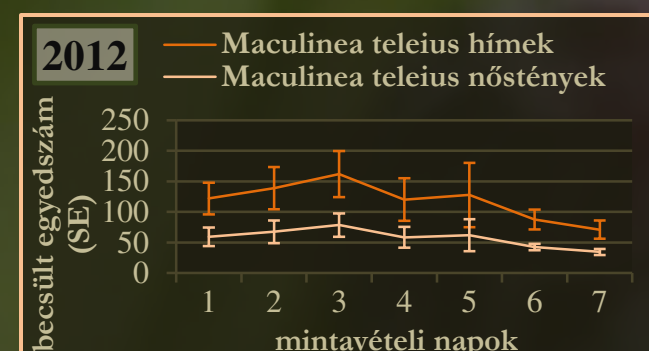
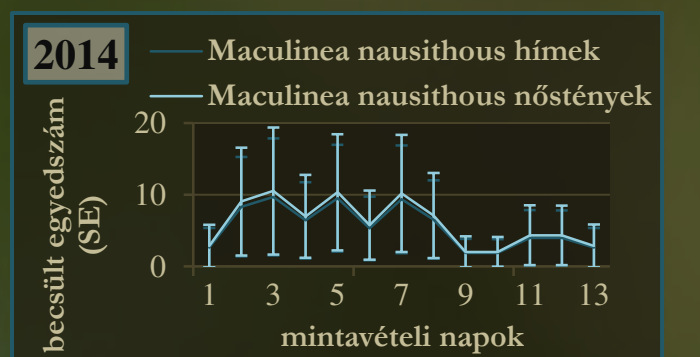
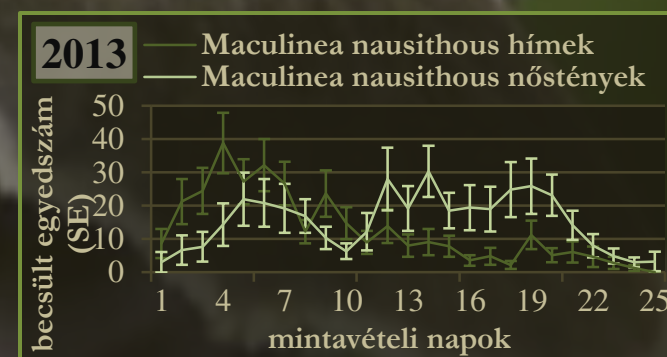
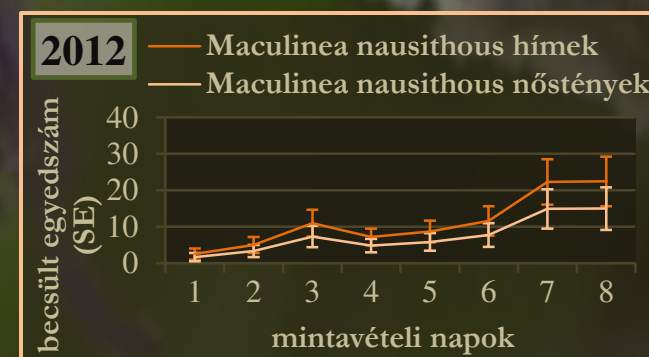
A modell-szelekció során legjobbnak talált Cormack-Jolly-Seber modellek és becsléseik

* CI= Konfidencia Intervallum

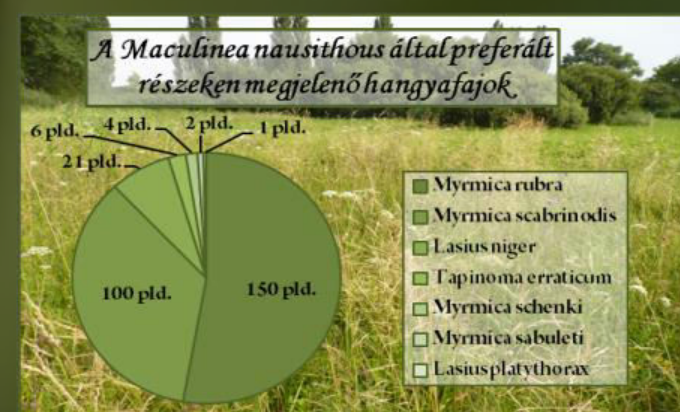
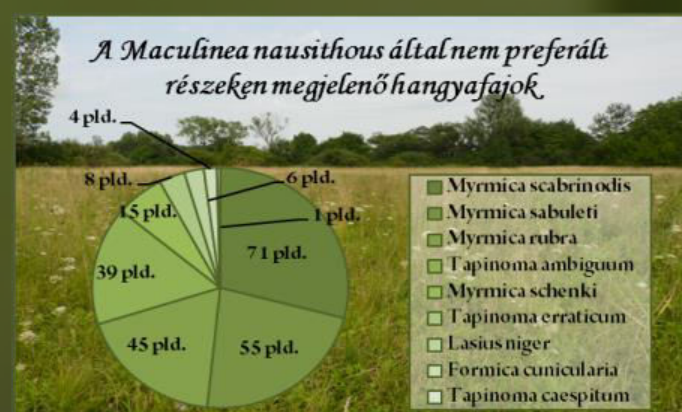
* N gross= bruttó populációméret (a populációban tartózkodó egyedek száma a teljes mintavételi időtartam alatt)

*_{1,2}: időfüggő modellek

- A populációk egyedszáma fluktuált az évek között, de a *M. teleius* populáció mindhárom évben jóval nagyobb volt, mint a *M. nausithous*.
- A napi egyedszámokat ábrázoló görbéken látható, hogy **2012-ben** - mivel a mintavétel a rajzás kezdetén történt - a hímek domináltak (*protandria*).
- **2013-ban** a mintavételi időszak lefedte a rajzási időszakot, a populációk egyedszámának növekedése, majd csökkenése egyenletes volt.
- **2014-ben** a lepkék napi egyedszáma meglehetősen fluktuált. Ebben az évben mindkét faj jóval alacsonyabb egyedszámban jelent meg, mint korábban, aminek valószínűleg a rajzási időszak alatt tapasztalt túlzott vízborítás, következképp a hangyakolóniák gyengülése állhat a háttérben.

- A *Myrmica rubra* gyakorisága szignifikánsan magasabb volt azokban a kvadrátokban, melyek közelében a *M. nausithous* nagy egyedszámban fordult elő.

- Mindkét lepkefaj egyedszáma pozitívan korrelált a vérfű virágfejek számával.
- A kaszálatlan területeken magasabb volt a lepkék denzitása.
- A kaszálás nem volt kimutatható hatással a hangyagazdák gyakoriságára.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS:

- FHNP
- ingyenes szoftverek: MARK, R, QGIS